

การบันทึกโน้ตดนตรีไทยด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel

การบันทึกทางดนตรี (Notation) ของดนตรีไทยมีหลายรูปแบบด้วยกัน เช่น โน้ตตัวเลขไทย โน้ตตัวเลขอารบิก โน้ตตัวอักษรไทย และโน้ตตัวอักษรต่างชาติ แล้วแต่ที่จะแทนที่ แทนค่า ในตำแหน่งใด ขึ้นอยู่กับข้อตกลง

การบันทึกโน้ตมีการพัฒนาโดยตลอดจากเขียนด้วยมือ มาเป็นพิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ดีด พิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า จนถึงพิมพ์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน

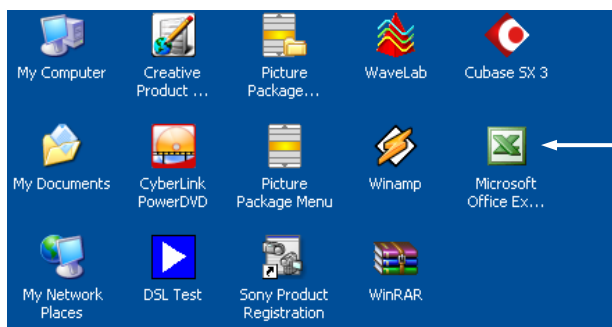
จากการลงภาคสนาม เก็บข้อมูลทางดนตรี พบว่าครูผู้สอนดนตรีมีปัญหาในการจัดทำเอกสารโน้ตเพลงประกอบการเรียนการสอน มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเข้ามาช่วยในการบันทึกโน้ต เช่น โปรแกรม Microsoft Word แต่ไม่สามารถทำให้มีรูปแบบที่ชัดเจน แน่นอน และไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว

ผู้เขียนได้ศึกษาโปรแกรม Microsoft Excel โดยทดลองบันทึกโน้ตเพลงไทย ใช้ตัวอักษรภาษาไทย ด้วยวิธีต่างๆ สามารถตอบสนองการบันทึกโน้ตไทยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่มีลักษณะเป็นช่องตาราง มีสัดส่วนที่แน่นอน สะดวกต่อการจัดกระทำ เช่น การจัดระยะช่องไฟ การจัดห้องโน้ต ระยะบรรทัด ฯลฯ

ดังนั้นผู้เขียนมีความภูมิใจนำเสนอวิธีการบันทึกโน้ตด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel ที่ผู้เขียนได้ศึกษา ทดลองปฏิบัติ จนพบรูปแบบที่เป็นต้นแบบได้เป็นอย่างดี เพื่อครูผู้สอน นักดนตรี และบุคคลทั่วไปสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวงการดนตรีไทยต่อไป

ขั้นตอนการบันทึกโน้ตด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel

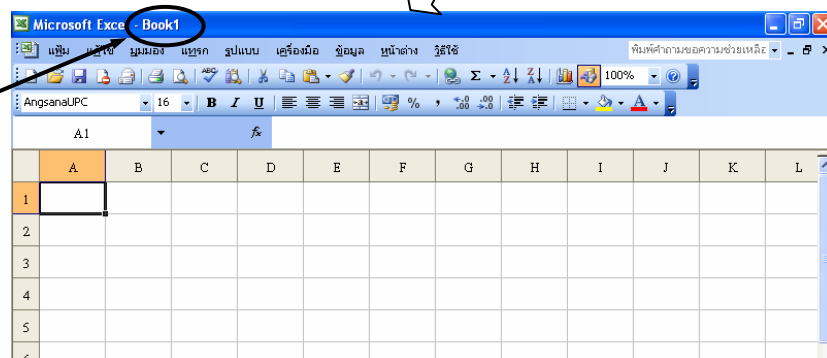
1. เข้าสู่โปรแกรม Microsoft Excel

เข้าโปรแกรม Microsoft Excel
ดับเบิลคลิกที่ไอคอน

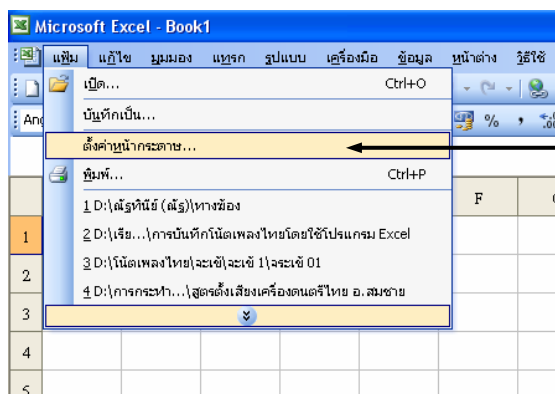
** จะปรากฏหน้าต่าง Book 1
ดังภาพ

*เมื่อ Save ชื่อ
จะเปลี่ยนไปตาม
ที่ตั้งชื่อไฟล์

2. การตั้งค่าแผ่นงานก่อนการบันทึกโน้ต

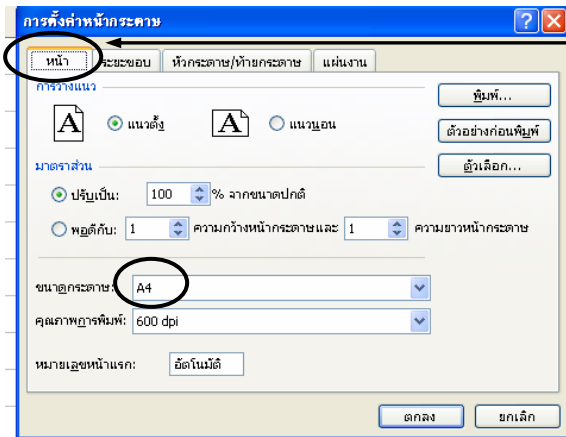
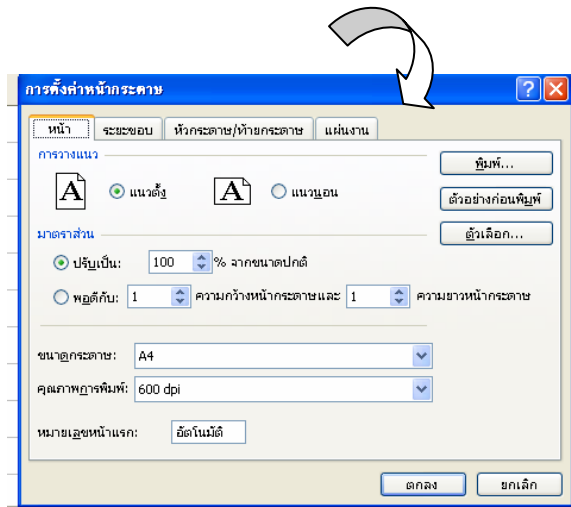
๒) ก่อนทำการบันทึกโน้ต ให้ตั้งค่าหน้ากระดาษ และระยะขอบซ้าย-ขวา

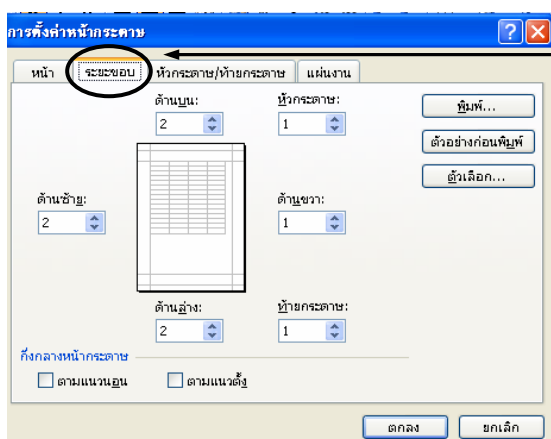
• คลิกเลือกเมนูเพิ่ม / ตั้งค่าหน้ากระดาษ

** จะปรากฏหน้าต่างการตั้งค่าภาพ

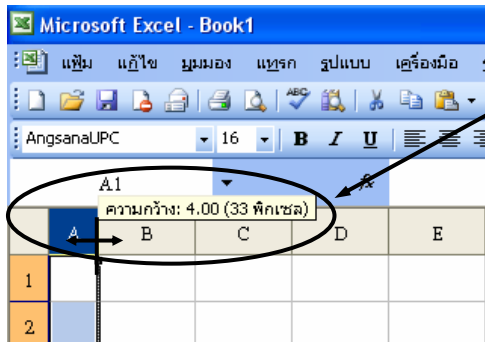

- เลือกเมนูหน้า ตั้งค่ากระดาษ A4/
แนวตั้ง

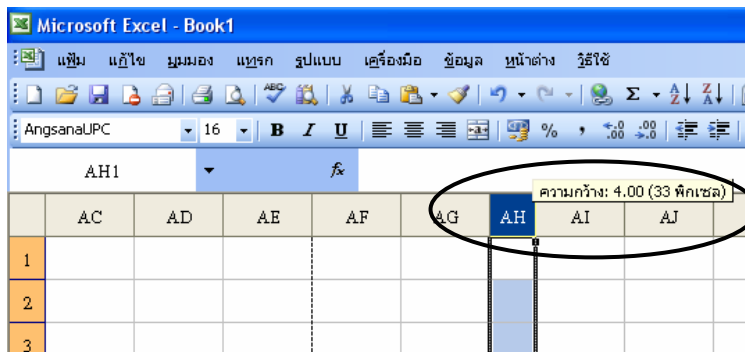

- เลือกเมนูระยะขอบ
- ตั้งค่าด้านบน-ล่าง เป็น 2
- ตั้งค่าด้านซ้าย เป็น 2 ด้านขวา เป็น 1
- ตั้งหัวกระดาษ-ท้ายกระดาษ เป็น 1
- คลิก ตกลง

๒ ตั้งค่าความกว้างของคอลัมน์ในแผ่นงาน ทั้งหมดโดยเริ่มจาก

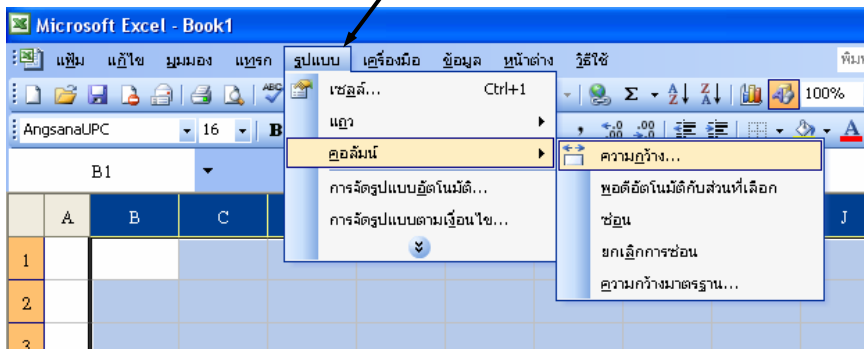
- นำเมาส์ชี้ระหว่างคอลัมน์ A กับ B จะปรากฏสัญลักษณ์ \leftrightarrow คลิกเมาส์ค้างไว้เลื่อนไปซ้ายขวาจะเห็นค่าความกว้างเปลี่ยนไป ให้เลือกที่ 4.00

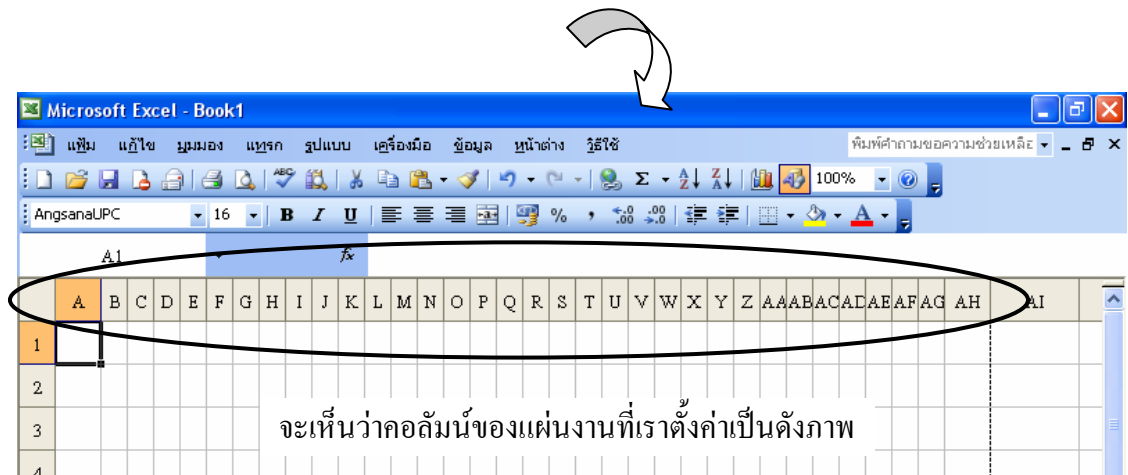
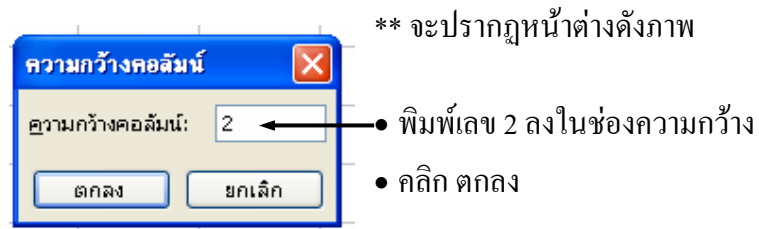

- คอลัมน์ AH ทำเช่นเดียวกับคอลัมน์ A

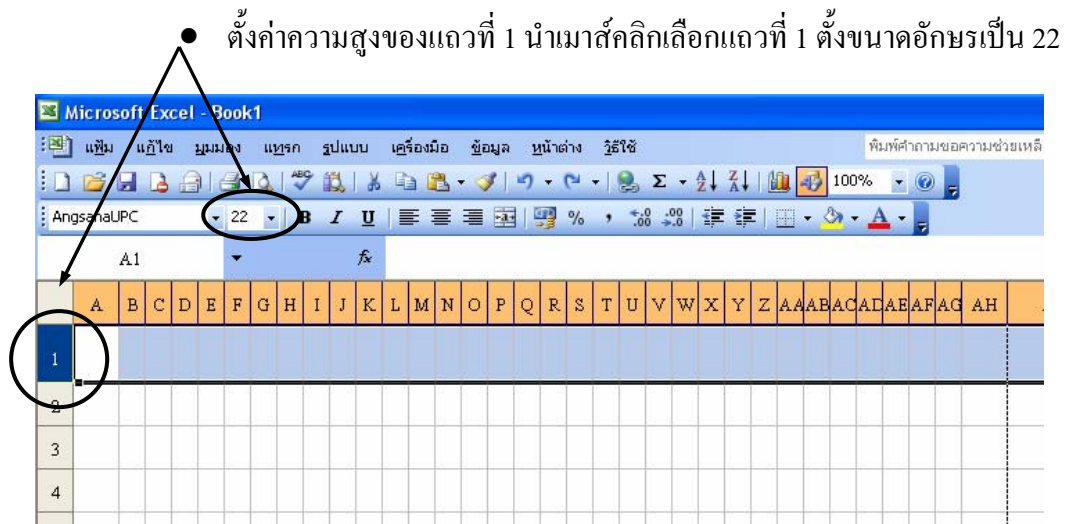
คอลัมน์ B ถึง คอลัมน์ AG จะมีค่าความกว้างเท่ากันคือ 2.00

- นำเมาส์คลิกที่คอลัมน์ B คลิกค้างไว้ลากไปทางขวาจนถึง คอลัมน์ AG
- เลือกเมนู รูปแบบ / คอลัมน์ / ความกว้าง

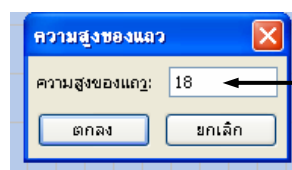
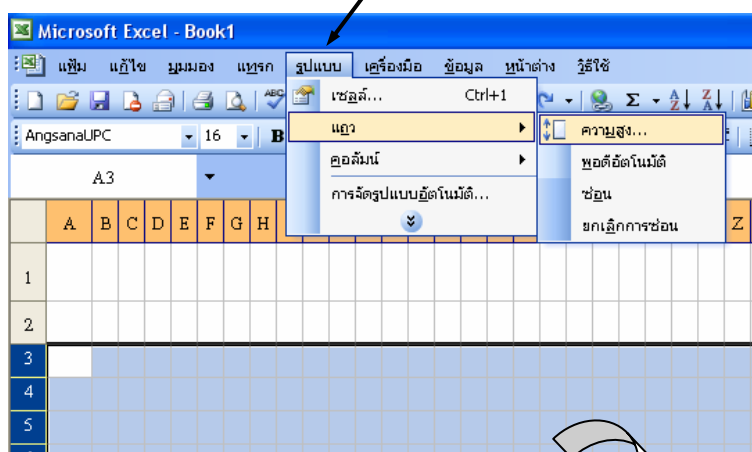

๒) ตั้งค่าความสูงของแถวในแผ่นงาน ทั้งหมดโดยเริ่มจาก

แถวที่ 3 ถึง แถวที่ 40 จะมีค่าความสูงเท่ากันคือ 18.00

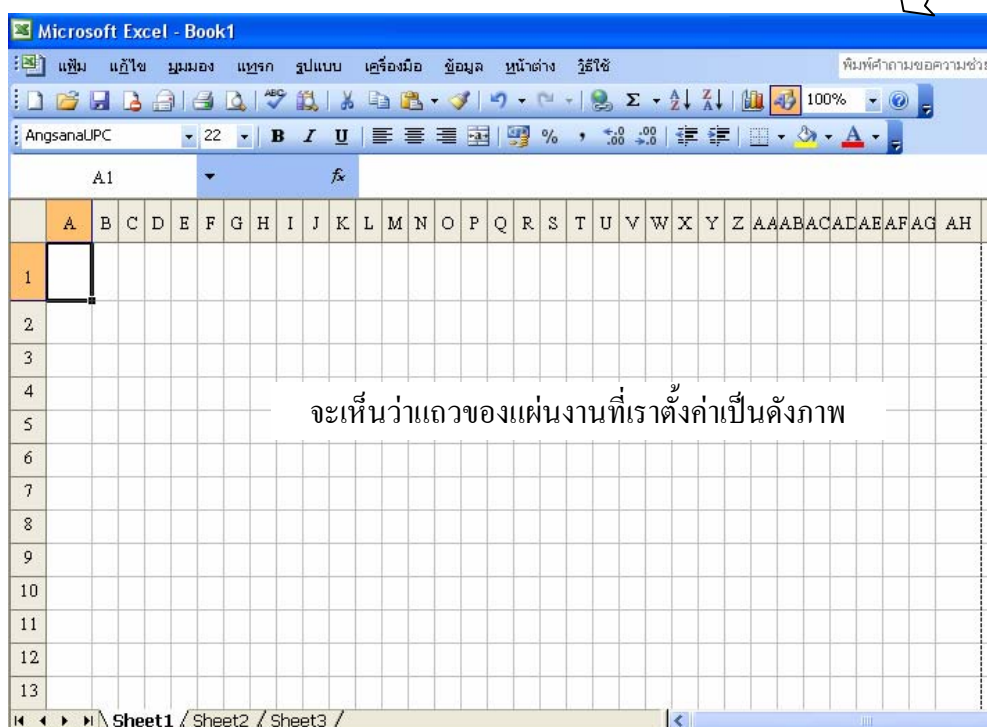
- นำเมาส์คลิกที่แถวที่ 3 คลิกค้างไว้ ลากลงด้านล่าง จนถึงแถวที่ 40
- เลือกเมนูรูปแบบ / แถว / ความสูง

** จะปรากฏหน้าต่างดังภาพ

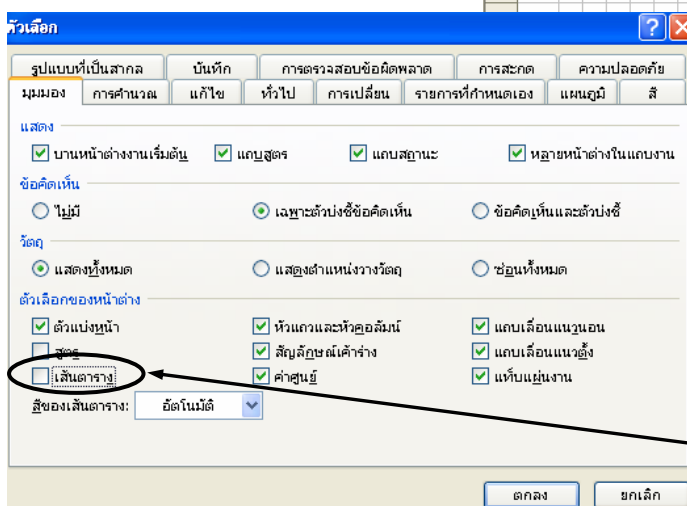
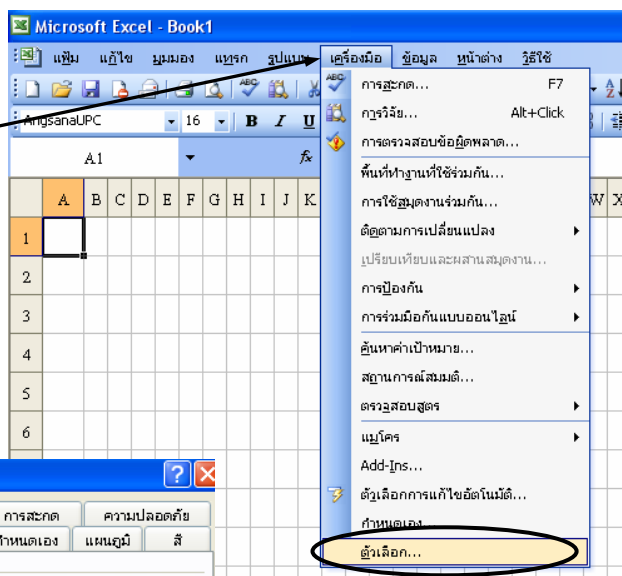
• พิมพ์เลข 18 ลงในช่องความสูง

• คลิก ตกลง

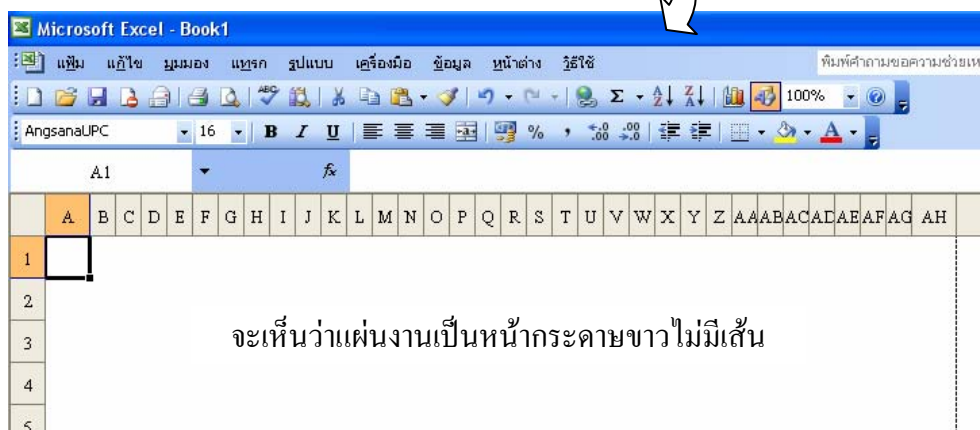

**** ในแผ่นงานจะปรากฏเส้นตารางสีเทา บางท่านอาจตาตาย ขอแนะนำ ให้เอาเส้นตารางออก จะเห็นแผ่นงานเป็นเหมือนกระดาษขาวไม่มีเส้น ** โดยทำได้ดังนี้**

1) เลือกเมนูเครื่องมือ / ตัวเลือก

- 2) คลิก เส้นตาราง เพื่อเอาเครื่องหมาย ออกจากหัวข้อ
- 3) คลิก ตกลง

จะเห็นว่าแผ่นงานเป็นหน้ากระดาษขาวไม่มีเส้น

3. เริ่มทำตารางบันทึกโน้ตเฉพาะเครื่องมือ

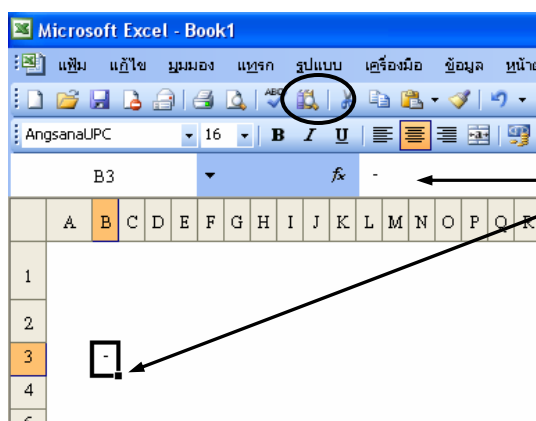
การบันทึกโน้ตดนตรีไทยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel สามารถบันทึกแยกเป็นทางเฉพาะเครื่องดนตรีได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

แบบที่ 1 โน้ตแถวเดียว ทางกลาง, ขลุ่ย

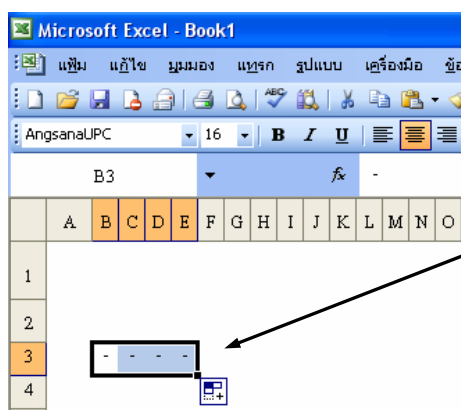
แบบที่ 2 โน้ตสองแถว ทางซอด้วง, ซออู้, ฆ้อง, ทุ้ม

แบบที่ 3 โน้ตสามแถว ทางระนาดเอก, ฆิม, จะเข้, ซอสามสาย

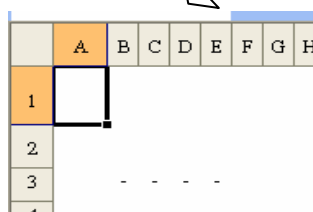
3.1 โน้ตแถวเดียว ทางกลาง, ขลุ่ย

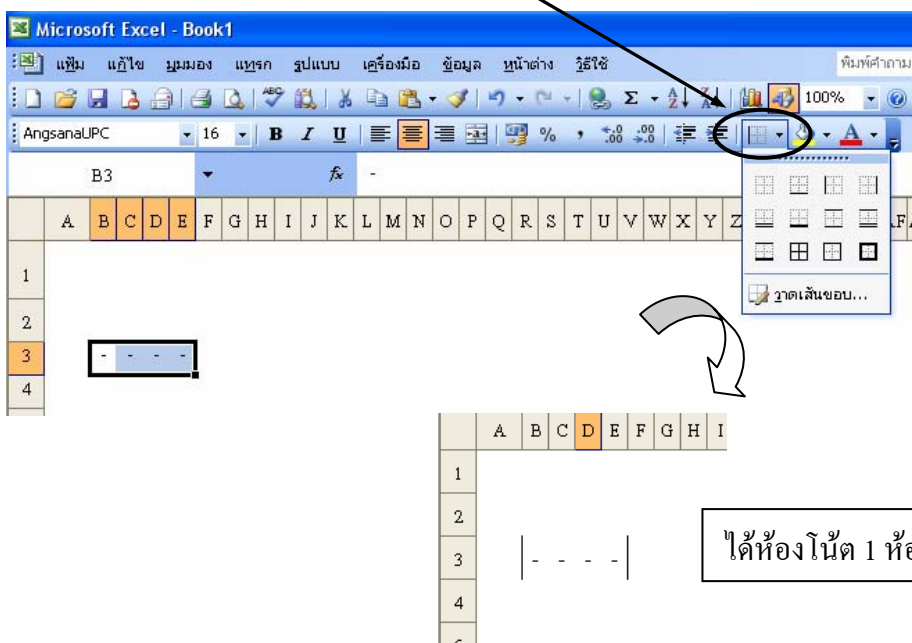
1) พิมพ์ - ลงในช่อง B3
จัดตำแหน่ง กึ่งกลาง

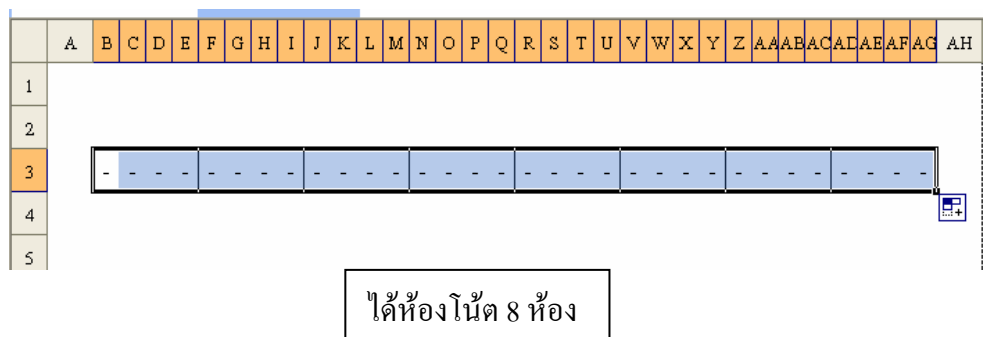
2) คลิกที่ช่อง B3 นำเมาส์ชี้
ที่ตำแหน่งมุมขวาล่างจะ
ปรากฏเครื่องหมาย +
คลิกเมาส์ค้างไว้ ลากไป
ทางขวา ถึงช่อง E3

- 3) คลิกช่อง B3 – E3 ทำเส้นกั้นห้องหน้า-หลัง
ไปที่ เลือกเส้นขอบซ้าย-เส้นขอบขวา

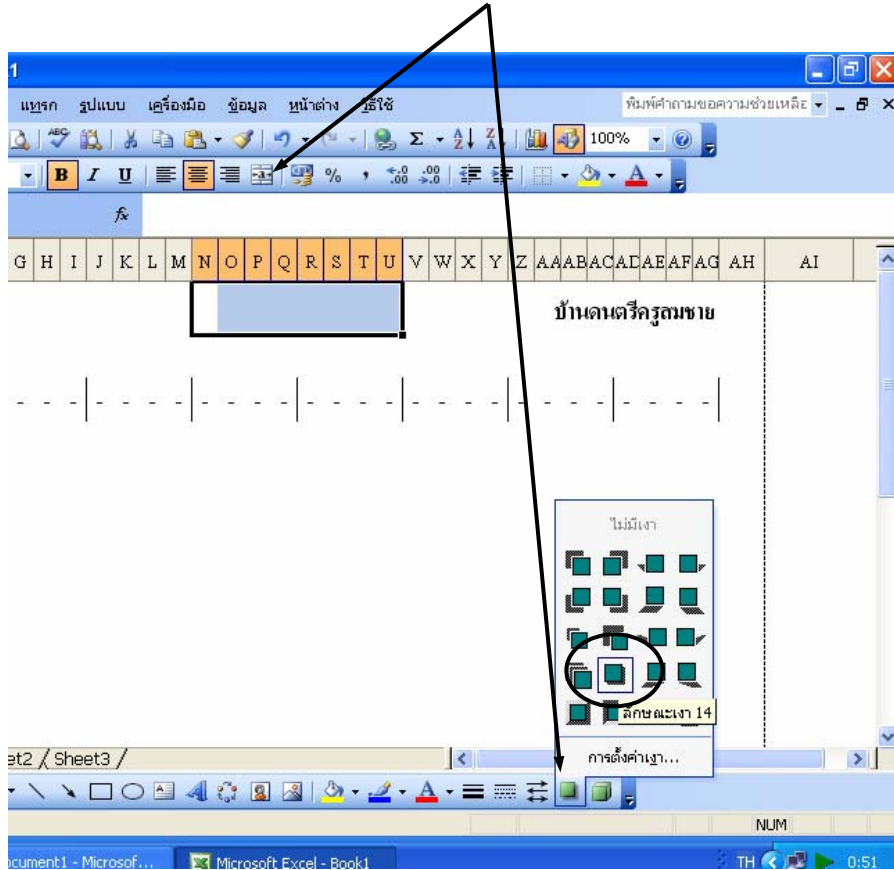
- 4) ทำห้องโน้ตให้ครบ 8 ห้อง โดยการ
คลิกที่ช่อง B3 – E3 นำเมาส์ชี้ ที่ตำแหน่งมุมขวาล่างจะปรากฏเครื่องหมาย +
คลิกเมาส์ค้างไว้ลากไปทางขวาจนถึงช่อง AG3

5) พิมพ์รายละเอียดของรูปแบบการบันทึกโน้ตเพลง ดังตัวอย่าง

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH		
1	ทางซ้าย			ชื่อเพลง										บ้านคนตรีครูสมชาย																						
2	3 ชั้น ท่อน 1																																			
3																																				
4																																				
5																																				

**** ในตำแหน่ง ชื่อเพลง ให้ใส่สามเหลี่ยม ตามความเหมาะสม (ความยาวของชื่อเพลง) รวมทั้งกำหนดเงา เพื่อความสวยงาม ****

ตัวอย่างโน้ตเพลงทางขลุ่ย

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH
1		ทางขลุ่ย												ลาวเสียงเทียบ 2 ชั้น				บ้านดนตรีครูสมชาย																
2		2 ชั้น ก่อน 1																																
3		-	-	-	-	-	-	-	-	-	ล	ล	ล	ข	ล	ด	ข	-	-	-	ฟ	-	ม	-	-	-	ด	ร	ม	ข	-	ล	ข	ข
4		-	-	-	ล	ข	ข	ข	ข	-	ล	ล	ล	ข	ล	ด	ข	-	-	-	ฟ	-	ม	-	-	-	ด	ร	ม	ข	-	ล	ข	ข
5		-	-	-	ม	-	ร	ม	ข	-	-	ด	ร	ม	ร	ด	ล	-	-	ด	ล	ข	ม	ข	ล	-	ด	ร	ม	-	ร	-	ด	
6		-	ม	-	ร	-	ด	-	ม	-	-	ด	ร	ม	ร	ด	ล	-	-	ด	ล	ข	ม	ข	ล	-	ด	ร	ม	-	ร	-	ด	
7																																		

3.2) โน้ตสองแถว ทางซอด้วง, ซออู้, ฆ้อง, ทับ

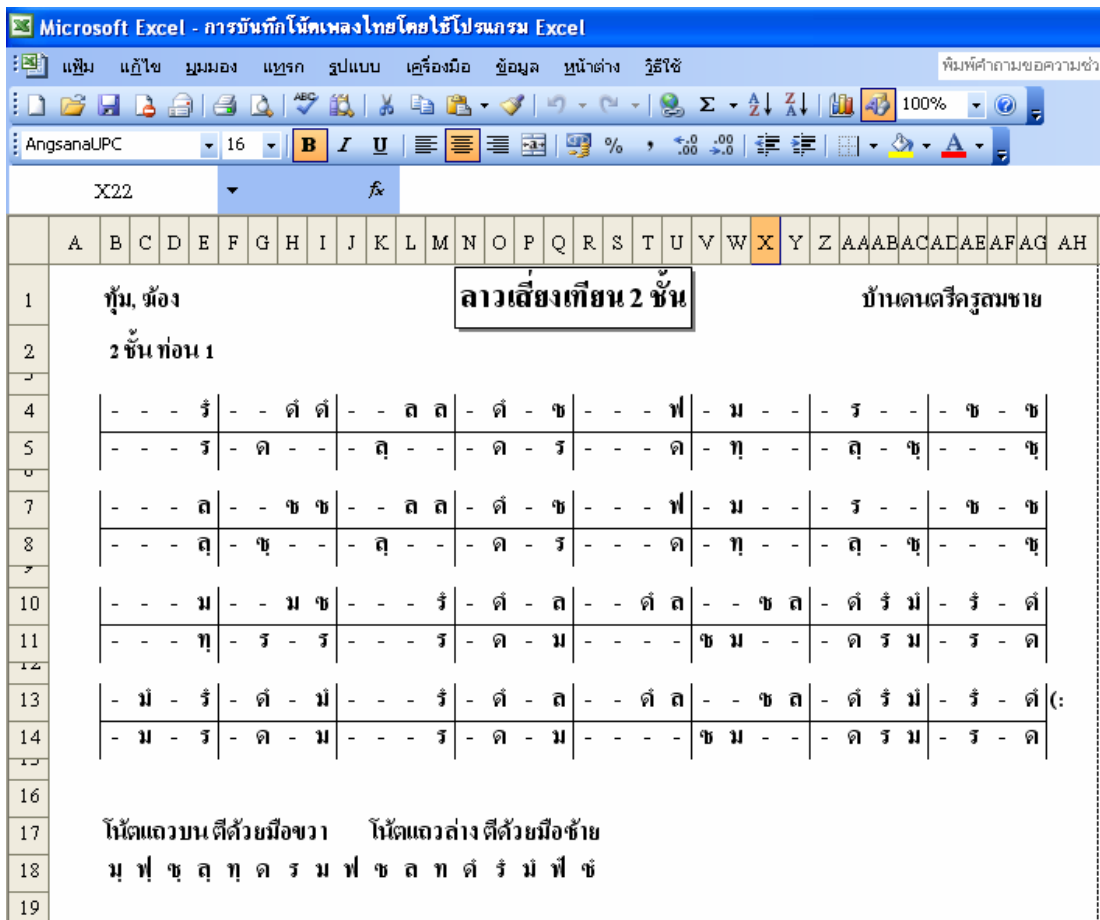
เมื่อเข้าใจการทำโน้ตแถวเดียวทางกลาง ในแบบที่ 1 แล้ว เรามาสู่ขั้นตอนการทำโน้ตสองแถวทางซอด้วง, ซออู้, ฆ้อง, ทับ ในแบบที่ 2 ซึ่งมีความแตกต่างในขั้นตอนการสร้างห้องโน้ตรายละเอียดดูตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1) – 3) ปฏิบัติเหมือนโน้ตแถวเดียว ในข้อ 3.1

4) เลือกช่อง B3 – E3 นำเมาส์ชี้ที่ตำแหน่งมุมขวาล่างจะปรากฏเครื่องหมายคลิกเมาส์ค้างไว้ลากลงล่าง ช่อง B4 – E4 จากนั้นทำเส้นตารางดังรูป

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH
1		ซอด้วง, ซออู้, ฆ้อง, ทับ				เพลง.....												บ้านดนตรีครูสมชาย																
2		ขั้น ก่อน 1																																
3		-	-	-	-																													
4		-	-	-	-																													
5																																		
6																																		

ตัวอย่างโน้ตเพลงทางทุ่ม, ฆ้อง

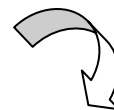

3.3) โน้ตสามแฉว ทางระนาดเอก, จิม, จะเข้, ซอสามสาย

เมื่อเข้าใจการทำโน้ตแฉวเดี่ยวในแบบที่ 1 และ โน้ตสองแฉวในแบบที่ 2 แล้ว เรามาสู่ขั้นตอนการทำโน้ตสามแฉวทางระนาดเอก, จิม, จะเข้, ซอสามสาย ในแบบที่ 3 ซึ่งมีความแตกต่างในขั้นตอนการสร้างห้องโน้ต รายละเอียดดูตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1) – 3) ปฏิบัติเหมือนโน้ตแฉวเดี่ยว ในข้อ 3.1

- 4) เลือกช่อง B3 – E3 นำเมาส์ชี้ที่ตำแหน่งมุมขวาล่างจะปรากฏเครื่องหมายคลิกเมาส์ค้างไว้ลากลงล่าง ช่อง B5 – E5 จากนั้นทำเส้นตารางดังรูป

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH
1		ระนาดเอก, จิม, จะเข้, ซอสามสาย														เพลง.....										บ้านดนตรีครูลมชาย								
2		3 ชั้น ก่อน 1																																
3		- - - -																																
4		- - - -																																
5		- - - -																																
6																																		
7																																		
8																																		

- 5) ทำห้องโน้ตให้ครบ 8 ห้อง โดยการคลิกที่ช่อง B3, B4, B5 – E3, E4, E5 นำเมาส์ชี้ที่ตำแหน่งมุมขวาล่างจะปรากฏเครื่องหมาย $+$ คลิกเมาส์ค้างไว้ลากไปทางขวาจนถึงช่อง AG3, AG4, AG5

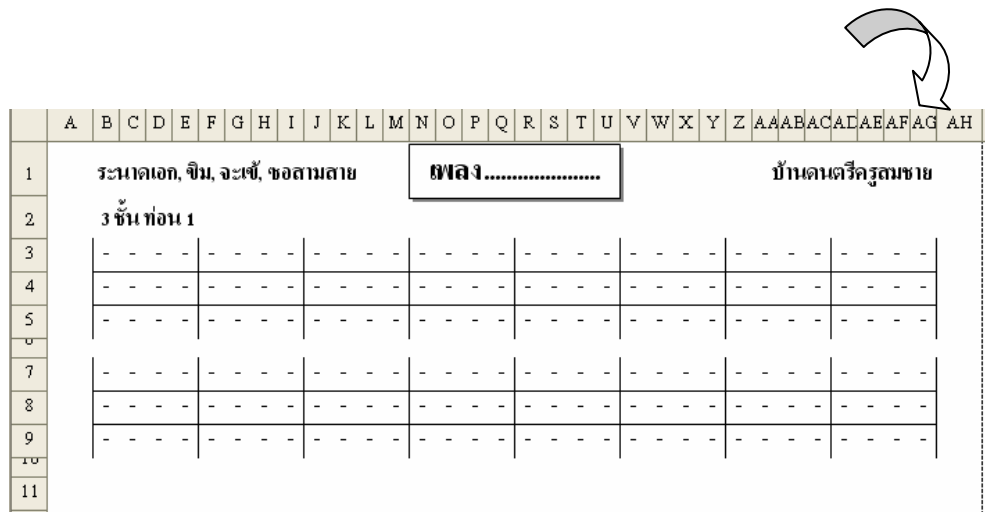
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH
1		ระนาดเอก, จิม, จะเข้, ซอสามสาย														เพลง.....										บ้านดนตรีครูลมชาย								
2		3 ชั้น ก่อน 1																																
3		- - - -																																
4		- - - -																																
5		- - - -																																
6																																		
7																																		

- 6) กำหนดความห่างระหว่างแถว โดยตั้งค่าความสูงของแถวที่ 6 เป็น 10.50

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH
1		ระนาดเอก, จิม, จะเข้, ซอสามสาย														เพลง.....										บ้านดนตรีครูลมชาย								
2		3 ชั้น ก่อน 1																																
3		- - - -																																
4		- - - -																																
5		- - - -																																
6		ความสูง: 10.50 (14 พิกเซล)																																
7																																		
8																																		

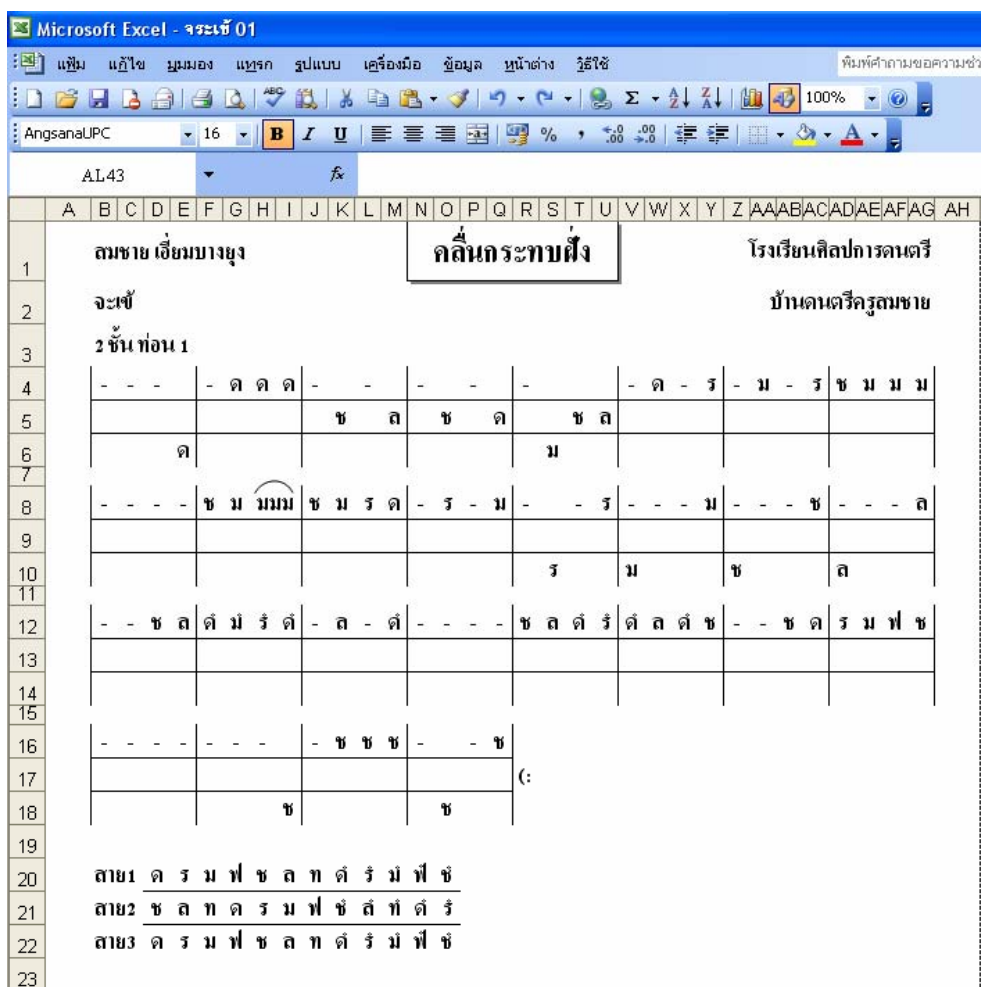
- 7) คัดลอกตารางโน้ตสามแถวที่ได้ครบ 8 ห้อง เพื่อสร้างโน้ตบรรทัดต่อไป โดย คลิกที่แถว 3 ค้างไว้ลากลงมาถึง แถว 6 /คลิกทำสำเนาแล้วนำมาวางในแถว 7

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH
1	ระนาดเอก, จิม, จะเข้, ของสามชาย													เพลง.....				บ้านดนตรีครูมชช																
2	3 ชั้น ก่อน 1																																	
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

จากนั้นทำการคัดลอกแถวของโน้ตเพลงตามความต้องการ

ตัวอย่างโน้ตเพลงทางจะเข้

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH	
1	ลมชาย เข็มบางซุง													กลั่นกระทงผึ้ง				โรงเรียนศิลปการดนตรี																	
2	จะเข้																																		
3	2 ชั้น ก่อน 1																																		
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	สาย1 ด ร ม ฟ ช ล ท ตี ร มี ฟี ช																																		
20	สาย2 ช ล ท ด ร ม ฟ ช ลี ท ตี ร																																		
21	สาย3 ด ร ม ฟ ช ล ท ตี ร มี ฟี ช																																		
22																																			
23																																			

ตัวอย่างโน้ตแบบต่างๆ ที่บันทึกด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel เรียบร้อยแล้ว

หมายเหตุ สัญลักษณ์ต่างๆ ที่ปรากฏในโน้ตระบบนี้ อยู่ในขั้นตอนระหว่างสำรวจข้อมูลความคิดเห็นของครูผู้สอนคนตรี ดังนั้นจะนำเสนอเพิ่มเติมในภายหลัง